

בס"ד, ט"ז באלול תשע"ח

27 באוגוסט 2018

תיק 78030

פסק דין - קבוצת אירוח שסבלה מפשפשים

בעניין שבין

הנתבעת	התובעים
בית הארחה	מר וגב' פלוני, גב' פלוני עוסקת בהדרכת קבוצות

א. רקע

בשבת פרשת ראה (להלן, **השבת**), התארחת משפחת התובעים בבית הארחה של הנתבעת (להלן, **בית הארחה**) יחד עם קבוצה במסגרת עבודתה של התובעת עם פרויקט הפועל עם קבוצה זו. התובעת עובדת עם קבוצות ומגיעה מדי פעם עם קבוצות אלה לבית הארחה.

לאחר האירוח התגלה לתובעים כי הם נעקצים על ידי פשפשים בביתם והם פנו לנתבעת. הנתבעת הודתה כי מעט יותר משבוע אחרי השבת בה התארחו התובעים בבית הארחה, התלוננו אורחים נוספים על עקיצות.

הנתבעת שלחה אל התובעים מדביר שביצע הדברה חד פעמית בביתם. ההדברה לא הועילה, והתובעים עברו תקופה ארוכה מאד של מאבק בנגע הפשפשים, שבסופו השליכו לאשפה את כל ריהוט חדרי השינה וציוד נוסף.

כעת התובעים דורשים לקבל פיצוי על הנזק לריהוט ועל עגמת הנפש הרבה שנגרמה להם. לעומתם טוענת הנתבעת כי היא פטורה. כעת נפרט את גרסאות שני הצדדים ואת טענותיהם.

ב. גרסת התובעים וטענותיהם

התובעים טוענים כי לא היו פשפשים בביתם קודם לאירוח בשבת. כמו כן, התובעת פגשה את המתארחים של הקורס רק במשרד במסגרת עבודתן המשותפת. כבר במהלך השבת הרגיש התובע שהוא נעקץ אבל חשב שמדובר ביתושים.

לאחר מכן התובע וילדיו החלו לסבול מעקיצות בביתם, וכן נודע לתובע כי גם בני הקבוצה שהתארחו באותה שבת בבית הארחה (להלן, **המתארחים**) סבלו מעקיצות מאז השבת. לאחר

עמוד 1 מתוך 11

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים P.O.B 8178 Jerusalem 91080

טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס 02-5379626 Fax www.erezhemdah.org bitdin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

מספר שבועות הבינו התובעים כי מדובר בפשפשים. התובעים התקשרו לנתבעת שהודתה שהיא מקור הנגע (פרוי' 1, עמ' 2, שורה 10), וכן, שקבוצה שהתארכה מעט יותר משבוע אחרי התובעים סבלה גם היא מפשפשים. הנתבעת שלחה מדביר שביצע הדברה בבית התובעים (ההדברה בוצעה כ-3 חודשים לאחר השבת). בזמן ההדברה התובעים לא יכלו לשהות בבית, ולאחר מכן נדרשו לנקות את הבית משאריות ההדברה. ההדברה כלל לא הועילה, אולם, התובעים לא דיווחו על כך לנתבעת.

לאחר ההדברה, התובעים ביררו ומצאו שאין בארץ ניסיון רב בהדברת פשפשים והם ניסו להתמודד עם הפשפשים ע"י מידע שמצאו באינטרנט, ובעיקר ע"י כיבוס וייבוש של מצעים בטמפרטורות גבוהות. הדבר לא הועיל, הפשפשים התרבו ובסופו של דבר נאלצו התובעים להשליך לאשפה את ריהוט חדרי השינה האיכותי שקנו מספר שנים קודם לכן – מזרונים, מצעים וציוד נוסף, חלקו אישי (אוספי עיתונים של הילדים). הם נאלצו לישון במשך תקופה ארוכה על מזרונים על הרצפה. לאחר מכן הם קנו ריהוט משומש מתוך חשש שהנגע יחזור והם ייאלצו לזרוק שוב את הריהוט. עקב השימוש המוגבר, נגרם נזק למכונת הכביסה ולמייבש הכביסה.

לדבריו התובעים, ברור שמקור הנגע בבית הארחה, ועל בית הארחה לפצות אותם. בעבר מנכ"ל בית הארחה הסכים לפצות אותם בסכום נמוך. לטענתם הם זכאים לפיצוי על פי הפירוט הבא:

שווי ריהוט שהושמד : 30,000

חשבונות חשמל : 2,000

נזק למכונת כביסה ומיבש כולל תיקון והחלפת מכונת כביסה : 5,000

קניית ריהוט יד שנייה זמני והובלה : 15,000

צער, ריפוי ועוגמת נפש : 10,000

לתובעים לא היו קבלות על הנזקים, אולם, לבקשת בית הדין הם המציאו הצעות מחיר של חדר שינה מאותה חברה ובאותה איכות (שמרת הזרע) בסך 38,000 ₪.

ג. גרסת הנתבעת וטענותיה

מנכ"ל הנתבעת (ייקרא לשם הנוחות בלבד, הנתבע) טען כי על פי הרישומים של הנתבעת התובעים והמתארחים ישנו בחדרים הנמצאים באותו מבנה צמוד קרקע, אך היציאות שלהם לצדדים מנוגדים, והם נוגעים זה בזה בפינות בלבד.

הנתבעת שמעה לראשונה תלונות על פשפשים כשבוע לאחר התארחות הקבוצה. לנתבעת אין רישום על החדרים בהם היו תלונות פשפשים. הנתבע עצמו לא היה במקום בראש השנה אלא קיבל על כך דיווח בדיעבד.

עמוד 2 מתוך 11

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים P.O.B 8178 Jerusalem 91080 Main Office:

טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס 02-5379626 Fax 580120780 bitdin@eretzhemdah.org www.eretzhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

כעבור זמן מה פנו התובעים לנתבע והתלוננו שהם סובלים מפשפשים בביתם, ולדעתם מקור הנגע בבית הארחה. הנתבעת החליטה מתוך רצון טוב לשלוח לתובעים את המדביר הקבוע שלה למרות שלא הייתה חייבת בכך. מאז ההדברה, ועד דרישת הפיצוי שהגיעה יותר משנה מאוחר יותר, לא שמעה הנתבעת מהתובעים כל תלונה.

גם אצל הנתבעת עצמה בוצעה הדברה שלא הועילה והנתבע דרש מחברת ההדברה ללמוד כיצד מדבירים פשפשים. בסופו של דבר, בוצעה הדברה פעם בשבוע במשך 3 חודשים, ובסיומה בוצע הליך מיוחד של חימום החדרים. במהלך ההדברה לא היה ניתן להשתמש בחדרים במשך יום שבוע. לאחר ההדברה הזו נגע נעלם. למרות שהנגע היה בשני חדרים, מטעמי זהירות בוצעה הדברה ב-18 חדרים.

הנתבע הודה שלמקום אירוח ברמה כזו בדרך כלל יש ביטוח, ואכן גם לנתבעת יש ביטוח, אולם, חברת הביטוח מתנה את הכיסוי בקיום דיון בבית המשפט. למעשה החליטה הנתבעת להתדיין בבית הדין למרות שבכך היא הפסידה את הכיסוי של הביטוח כפי שהוסבר לה בדיון.

הנתבע טוען כי אין ראייה שמקור הנגע בבית הארחה ויתכן כי להיפך, התובעים והמתארחים הם שהביאו את הפשפשים לבית הארחה. בנוסף, אין ראייה לגובה הנזק שטוענים התובעים. הנתבע הודה שהוא הציע פיצוי נמוך, לטענתו, לפני משורת הדין ואין לראות בכך הודאה באחריות.

ד. תצהירי המתארחות

לאחר קבלת הסכמת הצדדים, בית הדין פנה בשאלות לשני מתארחים וקיבל את תשובותיהן בכתב, הצדדים הגיבו אך לא חלקו על העובדות שבתצהירים.

תצהיר ק'

להלן עיקרי התצהיר:

1. היא נפגשה עם התובעת כל יום.
2. לא זוכרת שהיה טיול במהלך שהות בבית הארחה.
3. כמה ימים לאחר השבת שמה לב לעקיצות וכאשר שחזרה נזכרה כי היו חרקים על המיטה בבית הארחה והם עקצו אותה.
4. היא נאלצה לזרוק מצעים ובגדים.
5. היא לא דיווחה לבית הארחה על הפשפשים.
6. לאחר כמה שבועות של מאבק נגע הוא הוכחד.

עמוד 3 מתוך 11

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים P.O.B 8178 Jerusalem 91080

טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס 02-5379626 Fax www.erezhemdah.org bitdin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

תצהיר מ'

להלן עיקרי התצהיר:

1. היא לא נפגשה עם משפחת התובעים לפני השבת (אין התייחסות למפגש עם התובעת לבדה).
2. במהלך השבת היה סיור בטבע, בסמוך לבית הארחה.
3. מאז השבת היא סבלה מפשפשים במשך מספר חודשים.
4. היא לא דיווחה על כך לבית הארחה, התובעת עשתה זאת עבורה.
5. הבעיה נפתרה לאחר מספר חודשים, הדברה ששלחה הנתבעת וכביסות רבות של מוצרי טקסטיל.

ה. נושאי הדיון

1. הבסיס ההלכתי לדיון.
2. מקור הפשפשים.
3. האם הנתבעת אחראית לנגע הפשפשים?
4. היקף הפיצוי לו זכאים התובעים.
5. הוצאות משפט.

ו. הבסיס ההלכתי לדיון

הבסיס ההלכתי לדיון הוא כפול: הלכתי ועל פי המנהג. דהיינו, מלבד הבסיס ההלכתי להכרעה כפי שמקובל בבית דין זה (ואותו נפרט בהמשך), ישנו בסיס נוסף על פי המנהג. זאת, כיוון שכפי שהנתבע הודה בתי הארחה נוהגים להיות מבוטחים, והיות והתדיינות מול הביטוח נעשית בבתי המשפט, הרי שסביר להניח כי מי שמגיע לבית הארחה ברמה כזו עושה זאת על דעת כן, ומניח כי במקרה של נזק הוא יקבל פיצוי מחברת הביטוח לפי המקובל בבתי המשפט.

עניין זה נידון במאמרו של הרב אשר וייס ("גדרי היתר לפנות לערכאות", תחומין כרך ל, עמ' 278) שעסק בתביעה עקב רשלנות רפואית. הרב וייס פותח בכך שניתן לתבוע בבית משפט את חברת הביטוח "כיוון שקופת החולים וחברת הביטוח התחייבו לפצות את המבוטחים לפי פסיקת בית המשפט" (שם, עמ' 277). בהמשך הוא מתמודד עם הטענה שאין התחייבות של חברת הביטוח

עמוד 4 מתוך 11

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים P.O.B 8178 Jerusalem 91080

טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס 02-5379626 Fax www.erezhemdah.org beitdin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

כלפי הניזוק אלא כלפי המזיק, ולמזיק אין התחייבות כלפי הניזוק, אלא חיוב על פי חוקי המדינה בלבד. על כך הוא משיב שלוש תשובות (שם, עמ' 278-279):

ראשית, הרמ"א כתב (חו"מ א, ב): "כופין את החובל לפייס את הנחבל" ... ולעני"ד יש ללכת בזה אחר מנהג המקום...

שנית, אף שאין התחייבות מפורשת של קופת החולים לפצות את המבוטח על נזקיו, עצם ההתחייבות של קופ"ח לספק "טיפול רפואי נאות" תמורת תשלום המשולם לה, יש בכללה מעין התחייבות לפצות את המשלם כשלא קיבל טיפול נאות, דאטו לשווא שילם?! ואכן, בפסקי דין רבים קיבלו בתי משפט את הטיעון שקופת החולים מחוייבת לפצות את הניזוק ברשלנות רפואית לא רק מצד דיני נזיקין, **אלא אף מצד דיני החוזים, משום דאנן סהדי שהמתחייב בחוזה לספק שירות ראוי למי שמשלם עבורו, מתחייב גם לפצות את הזכאי אם יצא ניזוק מהפרת החוזה...**

וטעם שלישי - מכיוון שלקופ"ח יש הסכם חוזי עם חברת הביטוח שהחברה תשלם את כל פיצויי הנזיקין שיוטלו על קופ"ח עקב רשלנות רפואית, הרי זה כאילו כספי פיצויים אלה מיועדים מראש, בהסכמת קופת החולים, למבוטחים שביהמ"ש יחליט לזכותם. ואנו דנים על זכות המבוטח לזכות במה שמה שעומד ומיועד לו מחברת הביטוח.

מה שחשוב לעניינו הוא בעיקר הנימוק השני, שמהותו היא שפנייה לקבלת טיפול רפואי כוללת חוזה מכללל בין המטופל לקופת החולים לפצות את המטופל במקרה של רשלנות רפואית על פי החוק.

לא ברור מדברי הרב וייס האם כוונתו הייתה שראוי היה שבית הדין ידון בדבר (כפי ששמע מדבריו בעמ' 278: "שאיך ידונו תקיפה לעשות כן"), או שמא אין לבית הדין יכולת לדון שלא על פי דין תורה (כפי ששמע מדבריו בעמ' 277-278: "לבית הדין... אין כלים להשית באופן שרירותי סכום גבוה לתשלום").

אולם, להבנתנו, לבית הדין הסמכות לעשות זאת, שהרי התחייבות כזו אפשרית על פי דברי הסמ"ע (כו, יא):

אם כתב בפירוש בשטר שמתחייב נפשו לדון עכ"פ לפניהם... אם יש למלוה זכות בזה אין בידו כח לחזור בו, דהקנין חל על נכסיו שנשתעבדו לו על אותו זכות שקיבל עליו לדון לפני דייני גוים, ולא מצאתי מי שחולק ע"ז.

דהיינו, אם אדם התחייב במפורש להתדיין בבית המשפט, ויש לכך משמעות כספית, הרי שיש תוקף להתחייבות זו. על כך כתב נתיבות המשפט (חידושים שם, י): "ודייני ישראל ידונו זכות בזה".

עמוד 5 מתוך 11

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 P.O.B 8178 Jerusalem

טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס 02-5379626 Fax www.erezhemdah.org beitdin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

בנוסף, ראו גם את מסקנתו של הרב דניאל כ"ץ¹ שהתקבלה כמדיניות רשת ארץ חמדה גזית: יש ללכת אחר מנהג שיצר החוק גם ללא מודעות של הצדדים לתוכנו המסוים במקרים הבאים:

1. במקרים בהם ההלכה אינה כוללת קביעה אחרת ומבוססים על הסכמה, כגון, היקף ופרטי עסקה (ע"פ שו"ת ריב"ש קה)...²

לאור כל האמור, אנו סבורים שיש מקום לבחון את החיוב על פי החוק הנוהג, כיוון שהצדדים קיבלו אותו על עצמם בהסכם מכללא. להבנתנו, המשמעות המשפטית של קביעה זו היא שבעולם המודרני בו הביטוחים נפוצים אדם מניח שבמקרה של נזק הוא יהיה זכאי לשיפוי גם אם על פי דין תורה אין מקום לפיצוי. המשמעות הכלכלית של קביעה זו, היא שבעל העסק גובה תשלום גבוה יותר עבור השירות שהוא מעניק כדי לממן את הביטוח, ותמורת תוספת תשלום זו זכאי הלקוח לכיסוי ביטוחי מעבר לחיובי הניזקין שבהלכה.

למעשה, הכוונה להתחייבות מכללא לפיצוי באופן כללי על פי המקובל, ולא דווקא להצמדות דווקנית לדין הנוהג. ולכן בית הדין אינו אמור לדקדק בפסקי הדין של בתי המשפט, אלא לפסוק על פי העקרונות וליישם על פי שיקול דעתו. להלן כמה עקרונות חשובים לענייננו, נפרט אותן בקיצור:

1. דיני הראיות – על פי הדין הנוהג ניתן להוציא ממון גם על סמך נטייה קלה לטובת התובע, כשהקשר הסיבתי מוכח בלמעלה מ-50%. זאת, בניגוד להלכה שדורשת רמת וודאות גבוהה הרבה יותר.

2. רמת האחריות המוטלת על בעל העסק בדין הנוהג גבוהה מהרבה מזו שההלכה דורשת.

3. היקף הפיצוי גדול בדרך כלל מזה המקובל בהלכה והוא כולל גם פיצוי על עגמת נפש.

4. הפחתת החיוב כאשר הניזק יכול היה לצמצם את הנזק או במקרה של תרומה של הניזק לנזק (אשם תורם).

כעת נבחן את הנושאים שבמחלוקת לאור עקרונות אלה.

¹ הרב דניאל כץ, "נייר עמדה 10: מעמד מנהג שיצר החוק", אתר דין תורה, בכתובת:

<http://dintora.org/publication/20>

² "סיכום כנס הדיינים: בנושא: מעמד מנהג שיצר החוק", אתר ארץ חמדה גזית, מדיניות הלכתית, בכתובת:

<http://www.erezhemdah.org/Data/UploadedFiles/SitePages/3423-sFileRedir.pdf>

עמוד 6 מתוך 11

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 Jerusalem P.O.B 8178 Brurya St. Main Office:

טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס 02-5379626 Fax www.erezhemdah.org beitdin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

א. מקור הפששים

בית הדין הודיע לצדדים זה מכבר כי בכוונתו להסתמך על נתונים בעניין הדברת פששים המופיעים באתר המשרד לאיכות הסביבה³, הצדדים לא התנגדו. באותו אתר נכתב כך:

בשעות האור הם מסתתרים קרוב למקום לינת האדם, לרוב נמצא הפשפש במרחק של כ-2 מטר ממקום הלינה אך, ייתכן שימצא גם במרחק של 6 מטר ויותר...

פששים בוגרים (זכרים ונקבות) כמו גם נימפות בכל דרגה ניזונים מדם, לרוב בשעות הלילה המאוחרות...

בדרך כלל הפשפש אינו עובר בעצמו מבניין לבניין, אלא מועבר על ידי העברת חפצים נגועים כגון רהיטים, מזרנים, שטיחים, מזוודות וספרים. במקום עם נגיעות גבוהה יימצא הפשפש בכל רחבי הבית במקומות חשוכים או אפלוליים כגון סדקים, חריצים, קופסאות, קפלי בד, עץ או מתכת. מעבר של פששים מדירה לדירה יכול להתקיים, מעבר שכזה מתבצע בדרך כלל לדירות סמוכות הנמצאות באותה הקומה.

במקרה זה, החדרים של התובעים ושל המתארחים היו באותו בניין, אך שניהם היו פתוחים החוצה ולצדדים מנוגדים של הבניין, כאשר במעבר מדלת של חדר אחד לדלת של החדר השני עוברים על פני דלתות של חדרים אחרים. אולם, עובדה היא שהיו תלויות על פששים רק בשני חדרים אלה. אשר על כן, קשה לשער שהפששים הגיעו על ידי המשפחה או אחת המתארחות, ועברו לחדר השני במהלך ליל השבת, אלא סביר יותר להניח שהם הגיעו לשני החדרים מבחוץ מוקדם יותר.

במקרה זה, התובע טוען שהוא נעקץ כבר בבית ההארכה, והמתארחים טוענות שהם ראו את הפששים על המיטות בשבת. לעומת זאת, אף אחד מהם לא סבל מפששים לפני כן במקום המגורים שלו. בנוסף, המתארחים והמשפחה לא נפגשו במקום אחר בו ישנה לינה ולכן הסבירות היא שהם לקחו איתם את הפששים מבית ההארכה למקום המגורים שלהם. זאת, על בסיס המידע מאתר המשרד לאיכות הסביבה שפששים אינם עוברים ממקום למקום בשעות היום.

לאור כל זאת, הדעת נותנת כי ישנה סבירות רבה כי התובעים לא הביאו את הפששים אל בית הארכה אלא הביאו אותם מבית ההארכה הביתה.

³ הצדדים הופנו לכתובה הבאה, ולקישור לקבצים המופיע שם:

<http://www.sviva.gov.il/subjectsEnv/PestControl/Pests/Bed-Bugs/Pages/Bedbugs.aspx>

ב. האם הנתבעת אחראית לנגע הפשפשים?

1. חיוב לפי דין תורה

בשו"ע (חושן משפט סימן שצח סעיף ה) נפסק כך:

אם הכניסו ברשות בעל החצר, פטור בעל השור. ואם הזיק שור בעל (החצר) לשור הנכנס ברשות, פטור, אלא אם כן קבל עליו בעל החצר שמירתו.

הגה: וי"א דכיון דנתן לו רשות ליכנס הוי כאלו קבל עליו שמירתו. ודוקא בנזקין דאתו ליה מבעל החצר, אבל בנזיקין דאתו ליה מעלמא, אינו חייב עד שיקבל עליו שמירתו (טור בשם ר"י והרא"ש).

דהיינו, אם בעל חצר אפשר לחברו להיכנס לחצר, וקיבל עליו שמירה, אזי בעל החצר חייב בנזקים שנגרמו לאורח בין מרכושו של בעל החצר ובין מגורמים חיצוניים. חוץ ממקרים בהם היה אונס גמור.

במקרה זה, סביר שישנו הסכם מכללא שבית ההארכה אחראי לנזקים לרכוש של האורחים שגרם גורם הנמצא באחריות בית הארכה. למשל, אילו בגדיו של אורח היו מתלכלכים מהריהוט של בית ההארכה היה מקום לחייב את בית ההארכה, וכמובן, ה"הסכם מכללא" מצמצם מאד את המקרים שניתן להגדירם על פי דין במקרה שלנו כאונס גמור.

לטענת הנתבע, בית ההארכה לא ידע על קיומם של הפשפשים בעת האירוח של התובעים, אלא רק זמן מה לאחר האירוח של הקבוצה. במהותה, זוהי טענת פטור בגלל אונס. אכן במקרה של אונס גמור בעל החצר פטור, אך נראה שאין זה אונס גמור, שהרי בית ההארכה יכול היה לבדוק את החדרים בדיקה מדוקדקת לאחר כל אירוח כדי למנוע נזק לאורחים. למיטב ידיעתנו דבר זה לא נעשה, ולכן הנתבעת אינה נחשבת כאנוסה. אמנם, ברור שלא מדובר בבדיקה שאנשים רגילים עושים בבתיהם, ואין טענה על הנתבעת לרשלנות. ועם זאת, כדי להיחשב אונס ולהיפטר מתשלום, על השומר לעמוד ברמה גבוהה מאוד של שמירה, הגבוהה ממה שאדם עושה בביתו הפרטי. ראו ב"מ צג ע"ב; שו"ע חו"מ שג, יא.

יתירה מזו, גם אם מדובר בבדיקה שלא מקובל לבצע גם בבתי מלון ובתי הארכה יתכן שישנו חיוב במקרה של נזק. לדוגמא, בהלכה נפסק ששומר שכר חייב בשמירה מעולה (שו"ע חו"מ שג, יא). לכאורה כך גם דינו משכיר בתשלום שדינו כשומר שכר, בשו"ת חתם סופר (חו"מ, נז) פסק שאינו חייב לשומר שמירה מעולה אך חייב במקרה של נזק (המינוח הישיבתי להבחנה זו הוא שהשוכר איננו בגדר חברת שמירה אך הוא בגדר חברת ביטוח שחייבת לשלם במקרה של נזק). לאור כל זאת, היה מקום לשקול חיוב מסוים על פי שורת הדין.

עמוד 8 מתוך 11

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 P.O.B 8178 Jerusalem

טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס 02-5379626 Fax 02-5379626 www.erezhemdah.org www.beitdin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

אלא שמסתבר כי גם אם הנתבעת אחראית על תחילת התהליך שהחל בהידבקות בפשפשים, על פי ההלכה קשה לחייב אותה על נזק שהתגלגל והגיע להשלכת הריהוט מהבית, היות שזהו נזק עקיף שמזיק פטור עליו ("גרמא בנזיקין פטור").

2. חיוב בגלל המנהג

מעבר לשורת הדין ההלכתית, כאמור, ישנו בסיס נוסף לחיוב, והוא הנוהג לפצות אורחים על פי עקרונות המשפט הנוהג. אנו יוצאים מתוך הנחה שישנו הסכם בלתי כתוב בין האורחים לבין בית ההארכה על בסיס הרחבת האחריות כלפי חברת הביטוח. בחינת פסקי דין⁴ שעסקו בתביעות עקב נגע פשפשים, מגלה שבתי המשפט מטילים אחריות על בית הארכה במקרה של נגע פשפשים.

אשר על כן, אנו קובעים כי הנתבעת אחראית לנגע הפשפשים.

ג. היקף הפיצוי לו זכאים התובעים

בפסקי הדין הנ"ל נפסקו פיצויים על עגמת נפש. במקרה שלפנינו עיקר התביעה היא לפיצויים בגין השלכת ריהוט נגוע לאשפה. בעניין זה מצאנו פסק דין אחד (תק (ת"א) 10-03-27021) שבו נפסקו 1800 ₪ עבור פשפשים באירוח, אולם, נדחתה התביעה לפיצוי בגין השלכת ריהוט לפח, בנימוק הבא:

אינני מקבלת את גרסת התובעת כי בשל הפשפשים היה מקום וכי נאלצה להחליף מיטה, ספה, שטיח לסלון, כריות וכר דקורטיבי וכן סדין מרופד. התובעת לא הוכיחה כי בשל עקיצות הפשפשים נגרמו לה נזקים אלה הנובעים אך ורק בשל עקיצות הפשפשים.

במקרה שלפנינו ישנה מורכבות. מצד אחד, ככל הנראה הייתה דרך להדביר את הפשפשים ללא צורך בהשלכת הריהוט היקר. אולם, על פי מעשיה של הנתבעת עצמה היה מדובר על הדברה יקרה וארוכה – ביקור של מדביר כל שבוע במשך שלושה חודשים. אם הנתבעת הייתה נדרשת לממן הדברה כזו לתובעים היה מחיר ההדברה יקר, והיה צורך לממן לתובעים מקום מגורים חלופי למשך שלושה חודשים, או לפצות אותם על הטרחה הרבה שמסב פינוי הבית ליום בשבוע במשך שלושה חודשים.

⁴להלן שלושה מתוך פסקי דין שנבחנו, ועיקרם:

ת"ק 16-06-43033 – פיצוי בסך 4000 ₪ עבור לילה של עקיצות מתוך שני לילות, סך עלות החופשה 3000 ₪.

תק (נצ') 15-07-645 – תביעה כנגד חברה לתיווך חופשות בגים פשפשים, נפסק פיצוי בסך 1000 ₪.

עמוד 9 מתוך 11

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים P.O.B 8178 Jerusalem 91080 Main Office:

טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס 02-5379626 Fax www.erezhemdah.org bitdin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

על כך יש להוסיף שיקולים נוספים: הנתבעת ידעה שההדברה הראשונית שבוצעה אצלה לא הועילה, אולם לא טרחה ליידע על כך את התובעים. אלה מצדם ראו שההדברה נכשלה והחלו לנסות ולהתמודד עם הנגע בכוחות עצמם, ובדרך מאד לא יעילה, כפי שהתברר בדיעבד.

לאור כל זאת, ניתן לכמת את הנזק עליו אחראית הנתבעת בשתי דרכים:

1. **עלות הדברה יעילה + שכ"ד עבור שלושה חודשים**: זאת מתוך הנחה שהתובעים אשמים בכך שלא דיווחו לנתבעת שההדברה הראשונה נכשלה. אילו היו מדווחים לנתבעת היא הייתה יכולה לשלוח אליהם את המדביר שהעסיקה כדי שיבצע בביתם הדברה דומה לזו שביצע בבית הארחה.

שכ"ד עבור שלושה חודשים עומד על 12,000 ₪ לכל הפחות, ועלות ההדברה עבור 14 ימים אמורה להיות בסדר גודל דומה (על בסיס חישוב של 700 ₪ להדברה, עלות ההדברה הייתה מגיעה ל-10,000 ₪).

סה"כ חיוב לפי דרך חישוב זו, 22,000 ₪.

2. **פיצוי עבור הנזק לריהוט של התובעים לאחר הפחתה מסוימת בגין אשם תורם על אי הפחתת הנזק**. זאת מתוך הנחה שהנתבעת לא נהגה כראוי כאשר לא הודיעה לתובעים שיש לבצע הדברה באופן אחר, ולימוד זכות על התובעים שלא דיווחו לנתבעת על אי-הצלחת ההדברה, מאחר שחשבו שאין לה מה להציע אחרי כישלון ההדברה הראשונה.

לגבי דרישות התובעים, יש לומר כך: אין מקום לחייב את הנתבעת גם עבור הריהוט המקורי שהושלך וגם עבור קניית ריהוט משומש. זה פיצוי כפול, גם אם ההחלטה לקנות ריהוט משומש הייתה סבירה.

אשר על כן, התביעה עומדת על כ-30,000 ₪ עבור הריהוט, ועוד 7,000 ₪ עבור ההוצאות בגין הכביסות הרבות. כיוון שלתובעים אין קבלות על הריהוט שהושלך, הרי שאין דרך להוכיח זאת באופן מלא, ואין טעם לשכור שמאי שיעריך שווי של ריהוט שכבר איננו קיים. התובעים הגישו הצעת מחיר מהחברה ממנה קנו את חדר השינה, על פיה עלות חדר השינה בלבד גבוהה יותר.

אם נבחר בהערכה שמרנית, המכניסה לחשבון את האשם התורם של התובעים, הרי שסביר להפחית שליש מעלות הריהוט ולא לפצות על עלויות הכביסה, כך שהתוצאה תהיה 20,000 ₪.

אשר על כן, לאחר בדיקת שתי החלופות, אנו מכריעים בדרך פשרה לחייב את הנתבעת בסך 20,000 ₪ עבור הנזק לרכוש.

עמוד 10 מתוך 11

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים P.O.B 8178 Jerusalem 91080 Main Office:

טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס 02-5379626 Fax 580120780 bitdin@eretzhemdah.org www.eretzhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

בנוגע לתביעה על צער ועגמת הנפש – לדעתנו התובעים דרשו מראש סכום צנוע (10,000 ₪) ביחס לסבל הרב שנגרם להם, כפי שתואר בהרחבה בבית הדין. אשר על כן, גם לאחר הפחתה בגין אשם תורם, הם זכאים לסכום אותו תבעו.

סה"כ חייבת הנתבעת לפצות את התובעים בסך 30,000 ₪.

ד. הוצאות משפט

שני הצדדים התנהלו באופן הוגן וסביר במהלך הדיון והם יתחלקו בשווה באגרת בית הדין. התובעים שילמו אגרה בסך 945 ₪, שהם סבירה ביחס לתביעה, ולכן הנתבעת תשלם לתובעים 472 ₪ עבור החזר אגרה.

ה. החלטות

1. הנתבעת תשלם לתובעים 30,472 ₪ תוך 35 יום מהתאריך הנקוב על פסק הדין.

2. ניתן לערער על פסק דין זה תוך 30 יום מהתאריך הנקוב עליו.

והאמת והשלום אהבו.

פסק הדין ניתן ביום ט"ז באלול תשע"ח, 27 באוגוסט 2018

בזאת באנו על החתום

הרב יעקב סלקמון

הרב עדו רכניץ, אב"ד

הרב אליהו בלום